

II

(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

OTSUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU OTSUS,

7. juuni 2007,

Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta

(2007/436/EÜ, Euratom)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 269,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 173,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse kontrollikoja arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu jõudis 15. ja 16. detsembril 2005 Brüsselis toimunud kohtumisel muu hulgas järeldusele, et omavahendite süsteem peaks põhinema üldisel õigluse põhimõttel. Kooskõlas 1984. aasta Fontainebleau Euroopa Ülemkogu asjakohaste järeldustega peaks see

süsteem seega tagama, et ühegi liikmesriigi eelarvelised kohustused ei ole liiga suured võrreldes tema suhtelise jõukusega. Seepärast on asjakohane kehtestada sätted konkreetsete liikmesriikide jaoks.

(2) Ühenduste omavahendite süsteem peab tagama ühenduste poliitikasuundade korrapäraseks arenguks vajalikud vahendid, võttes arvesse vajadust range eelarvedistsipliini järele.

(3) Käesolevas otsuses tuleks mõiste „kogurahvatulu” määratleda aastase kogurahvatuluna turuhindades, nagu komisjon on selle arvanud ühenduses kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi (edaspidi „ESA 95”) kohaldamisel kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 2223/96. ⁽⁴⁾

(4) Pidades silmas eelarve ja omavahendite puhul toimunud üleminekut ESA 79-lt ESA 95-le ja juhindudes vajadusest hoida ühenduste käsutusse antavate finantsvahendite summa muutumatuna, arvutas komisjon omavahendite ülemmäära ja kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringute ülemmäära vastavalt nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsuse 2000/597/EÜ, Euratom (Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta) ⁽⁵⁾ artikli 3 lõigetele 1 ja 2 kõnealuses artiklis esitatud valemi põhjal sajandikkohalise täpsusega ümber. Komisjon teavitas uutest ülemmääradest nõukogu ja parlamenti 28. detsembril 2001. Omavahendite ülemmääraks määrati 1,24 % liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust turuhindades ja kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringute puhul määrati ülemmääraks 1,31 % liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust. Euroopa Ülemkogu jõudis 15. ja 16. detsembri 2005. aasta kohtumisel järeldusele, et kõnealused ülemmäärad peaksid jääma praegusele tasemele.

⁽¹⁾ Arvamus on esitatud 4. juulil 2006 (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ ELT C 203, 25.8.2006, lk 50.

⁽³⁾ ELT C 309, 16.12.2006, lk 103.

⁽⁴⁾ EÜT L 310, 30.11.1996, lk 1. Määrust on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1267/2003 (ELT L 180, 18.7.2003, lk 1).

⁽⁵⁾ EÜT L 253, 7.10.2000, lk 42.

- (5) Ühenduste käsutusse antavate finantsvahendite summa muutumatuna hoidmiseks on otstarbekas kohandada kõnealuseid protsendina kogurahvatulust väljendatud ülemmäärasid ESA 95 muutmise korral, kui sellega kaasneb kogurahvatulu taseme oluline muutumine.
- (6) Pärast mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus sõlmitud kokkulepete rakendamist Euroopa Liidu õiguses ei ole põllumajandusmaksudel ja tollimaksudel enam sisulist vahet. Seetõttu on asjakohane nende eristamine ka Euroopa Liidu üldeelarves lõpetada.
- (7) Läbipaistvuse ja lihtsuse huvides jõudis Euroopa Ülemkogu 15. ja 16. detsembri 2005. aasta kohtumisel järeldusele, et käibemaksupõhise omavahendi ühtseks sissenõudmismääraks kehtestatakse 0,30 %.
- (8) Euroopa Ülemkogu jõudis 15. ja 16. detsembri 2005. aasta kohtumisel järeldusele, et ajavahemikul 2007–2013 kohaldatakse Austria, Saksamaa, Madalmaade ja Rootsi suhtes vähendatud käibemaksu sissenõudmismäärasid ning et samal ajavahemikul vähendatakse Madalmaade ja Rootsi kogurahvatulul põhinevaid aastaseid brutomakseid.
- (9) Euroopa Ülemkogu jõudis 15. ja 16. detsembri 2005. aasta kohtumisel järeldusele, et Ühendkuningriigi kasuks tehtava korrigeerimise kord säilib, nagu ka Saksamaa, Austria, Madalmaade ja Rootsi osa vähendamine korrigeerimise rahastamises. Pärast uute põhimõtete järkjärgulist kasutuselevõttu 2009.–2011. aastal osaleb Ühendkuningriik siiski täiel määral laienemisega seotud kulude rahastamises, välja arvatud põllumajanduse otsetoetused ja turuga seotud kulud ning Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) tagatisrahastust tulenevad maaelu arendamise kulud. Seepärast kohandatakse Ühendkuningriigi kasuks tehtava korrigeerimise arvutamist, jättes järk-järgult välja pärast 30. aprilli 2004 ELiga ühinenud liikmesriikidele eraldatud kulud, välja arvatud eespool nimetatud põllumajanduse ja maaelu arendamise kulud. Eraldatud kulude vähendamisest tulenev Ühendkuningriigi täiendav sissemakse ei ületa ajavahemikul 2007–2013 10,5 miljardit eurot 2004. aasta hindades. Kui enne 2013. aastat toimub uus laienemine, välja arvatud Bulgaaria ja Rumeenia ühinemine, kohandatakse summat vastavalt.
- (10) Euroopa Ülemkogu jõudis 15. ja 16. detsembri 2005. aasta kohtumisel järeldusele, et otsuse 2000/597/EÜ, Euratom artikli 4 teise lõigu punkti f nende sätete kohaldamine, mis seonduvad ühinevate riikide iga-aastaste ühinemiseelsete kulude väljaarvamise ja Ühendkuningriigi kasuks tehtava korrigeerimise arvutamisest, lõpetatakse 2013. aastal lõpus.
- (11) Seetõttu kutsus Euroopa Ülemkogu 15. ja 16. detsembri 2005. aasta kohtumisel komisjoni üles viima läbi kõiki ELi kulutusi (sealhulgas ühist põllumajanduspoliitikat) ja vahendeid (sealhulgas Ühendkuningriigi tagasimakset) hõlmava täieliku ja laiaulatusliku läbivaatamise ning esitama selle kohta 2008.–2009. aastal aruande.
- (12) Tuleks ette näha sätted, mis reguleeriksid üleminekut otsusega 2000/597/EÜ, Euratom kehtestatud süsteemile käesoleva otsusega kehtestatavale süsteemile.
- (13) Euroopa Ülemkogu jõudis 15. ja 16. detsembri 2005. aasta kohtumisel järeldusele, et käesolevat otsust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2007,

ON MÄÄRANUD KINDLAKS KÄESOLEVAD SÄTTED JA SOOVITAB LIIKMESRIIKIDEL NEED VASTU VÕTTA:

Artikkel 1

Ühendustele eraldatakse omavahendeid järgmistest artiklites sätestatud eeskirjade kohaselt, et tagada Euroopa Liidu üldeelarve rahastamine kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi „EÜ asutamislepingu“) artikliga 269 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu (edaspidi „Euratom asutamisleping“) artikliga 173.

Olenemata muudest tuludest rahastatakse Euroopa Liidu üldeelarvet täies mahus ühenduste omavahenditest.

Artikkel 2

1. Järgmisi tulusid käsitatakse Euroopa Liidu üldeelarvesse kavandatud omavahenditena:

- a) impordimaksud, lisatasud, täiendavad summad või hüvitussummad, lisasummad või lisaelemendid, ühise tollitariifistiku maksumäärad ja muud tollimaksud, mille ühenduse institutsioonid on kehtestanud või kehtestavad kolmandate riikidega kauplemise suhtes, endise Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepinguga hõlmatud toodete suhtes kohaldatavad tollimaksud ning osamaksud ja muud suhkruuru ühise korralduse raames sätestatud tollimaksud;

23.6.2007

ET

Euroopa Liidu Teataja

L 163/19

b) ilma et see piiraks lõike 4 teise lõigu kohaldamist, ühtse määra kohaldamine kõigi liikmesriikide ühtlustatud käibemaksu arvestusbaaside suhtes, mis määratakse kindlaks kooskõlas ühenduse eeskirjadega. Sel eesmärgil arvesse võetav arvestusbaas ei ületa ühegi liikmesriigi puhul 50 % kogurahvatulust vastavalt lõikele 7;

c) ilma et see piiraks lõike 5 teise lõigu kohaldamist, kõigi liikmesriikide summaarse kogurahvatulu suhtes ühtse määra kohaldamine, mis määratakse kindlaks eelarvemenetluse kohaselt kõiki muid tulusid arvesse võttes.

2. Euroopa Liidu üldeelarvesse kavandatud omavahenditena käsitatakse ka tulusid, mis on saadud võimalikest uutest maksudest, mis on kehtestatud ühise poliitika raames vastavalt EÜ asutamislepingule või Euratomi asutamislepingule, tingimusel et on järgitud EÜ asutamislepingu artiklis 269 või Euratomi asutamislepingu artiklis 173 sätestatud korda.

3. Liikmesriigid jätavad sissenõudmiskuluna endale 25 % lõike 1 punktis a nimetatud summadest.

4. Lõike 1 punktis b nimetatud ühtseks määraks kehtestatakse 0,30 %.

Üksnes ajavahemikul 2007–2013 kehtestatakse käibemaksupõhise omavahendi sissenõudmismääraks Austria jaoks 0,225 %, Saksamaa jaoks 0,15 % ning Madalmaade ja Rootsi jaoks 0,10 %.

5. Lõike 1 punktis c osutatud ühtset määra kohaldatakse iga liikmesriigi kogurahvatulu suhtes.

Üksnes ajavahemikul 2007–2013 vähendatakse Madalmaade ja Rootsi kogurahvatulul põhinevaid aastaseid brutomakseid vastavalt 605 miljoni euro ja 150 miljoni euro võrra, väljendatuna 2004. aasta hindades. Kõnealused summad kohandatakse jooksevhindadega, kohaldatakse viimast kättesaadavat, eurodes väljendatud ELi SKP deflaatorit, mille komisjon on kindlaks määranud ja mis on kättesaadav pärast esialgse eelarveprojekti koostamist. Kõnealune brutomaksete vähendamine tehakse pärast käesoleva otsuse artiklites 4 ja 5 osutatud Ühendkuningriigi kasuks tehtava korrigeerimise ja selle rahastamise arutamist ning need ei avalda sellele mingit mõju.

6. Kui eelarveaasta alguseks ei ole eelarvet vastu võetud, kohaldatakse kuni uute määrade jõustumiseni kehtivaid käibemaksu ja kogurahvatulu sissenõudmismäärasid.

7. Käesolevas otsuses on kogurahvatulu kõnealuse aasta kogurahvatulu turuhindades, nagu komisjon on selle arvanud ESA 95 kohaldamisel kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2223/96.

Kui ESA 95 muutmisega peaks kaasnema komisjoni kindlaks määratud kogurahvatulu taseme märkimisväärne muutumine, otsustab nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga, millal neid muudatusi kohaldatakse käesoleva otsuse rakendamisel.

Artikkel 3

1. Omavahendite kogusumma, mis eraldatakse ühendustele selleks, et katta iga-aastased assigneeringud makseteks, ei ületa 1,24 % kõigi liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust.

2. Euroopa Liidu üldeelarvesse kantud kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud ei ületa 1,31 % kõigi liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust.

Säilitatakse kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringute ja makseteks mõeldud assigneeringute vaheline korrapärase suhe, et tagada nende omavaheline kokkusobivus ning võimaldada lõikes 1 nimetatud ülemmäära järgimist järgnevatel aastatel.

3. Kui ESA 95 muutmisega peaks kaasnema kogurahvatulu taseme oluline muutumine, mida peab käesoleva otsuse kohaldamisel arvesse võtma, arvutab komisjon lõigetes 1 ja 2 toodud maksete ja kulukohustuste ülemmäärad ümber vastavalt järgmisele valemile:

$$1,24 \% (1,31 \%) \times \frac{\text{GNI}_{t-2} + \text{GNI}_{t-1} + \text{GNI}_t \text{ ESA praegune}}{\text{GNI}_{t-2} + \text{GNI}_{t-1} + \text{GNI}_t \text{ ESA muudetud}}$$

kus t on viimane täisaasta, mille kohta on kättesaadavad nõukogu 15. juuli 2003. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1287/2003 rahvamajanduse kogutulu ühtlustamise kohta turuhindades (rahvamajanduse kogutulu määrus) (¹) kohased andmed.

Artikkel 4

1. Ühendkuningriigil võimaldatakse korrigeerida eelarvelist tasakaalustamatust.

Korrigeerimine arvutatakse järgmiselt:

a) arvutatakse välja erinevus järgmiste eelnenud eelarveaasta näitajate vahel:

— Ühendkuningriigi protsentuaalne osa piiristamata käibemaksu arvestusbaaside summast ja

(¹) ELT L 181, 19.7.2003, lk 1.

- Ühendkuningriigi protsentuaalne osa eraldatud kogukulust;
- b) niiviisi saadud erinevus korrutatakse eraldatud kogukuluga;
- c) punkti b tulemus korrutatakse 0,66ga;
- d) punkti c tulemusest lahutatakse see, kuidas üleminek piiristatud käibemaksule ja artikli 2 lõike 1 punktis c osutatud maksetele mõjutab Ühendkuningriiki, ehk erinevus järgmiste elementide vahel:
- summa, mida Ühendkuningriik oleks pidanud maksuma artikli 2 lõike 1 punktides b ja c osutatud vahenditest rahastatud summade puhul, kui piiristamata käibemaksubaaside suhtes oleks kohaldatud ühtset määra, ja
- summad, mida Ühendkuningriik maksab vastavalt artikli 2 lõike 1 punktidele b ja c;
- e) punkti d tulemusest lahutatakse netotulu, mida Ühendkuningriik saab johtuvalt sellest, et suureneb artikli 2 lõike 1 punktis a osutatud vahendite protsendimäär, mille liikmesriigid jätavad endale, et katta omavahendite sissenõudmise ja sellega seotud kulud;
- f) iga ELi laienemise ajal kohandatakse punkti e tulemust, et vähendada kompensatsioone ja tagada, et enne laienemist hüvitamisele mittekuuluvaid kulusid ei hüvitata ka pärast ühinemist. Kohandamiseks vähendatakse eraldatud kogukulu summa võrra, mis on võrdne iga-aastaste ühinemiseelsete kuludega ühinevates riikides. Kõik selliselt arvatud summad kantakse üle järgmistesse aastatesse ning neid kohandatakse üks kord aastas, kasutades selleks viimast kättesaadavat, eurodes väljendatud SKP deflaatorit, mille komisjon on kindlaks määranud. Käesoleva punkti kohaldamine lõpetatakse alates korrigeerimisest, mida kajastatakse eelarves esmakordselt 2014. aastal;
- g) arvutust kohandatakse, vähendades eraldatud kogukulu nendele liikmesriikidele eraldatud kogukulu võrra, kes on ELiga ühinenud pärast 30. aprilli 2004, välja arvatud põllumajanduse otsetoetused ja turuga seotud kulud ning EAGGF-i tagatisrahastust tulenevad maaelu arendamise kulud.

Vähendamine toimub järk-järgult allpool esitatud ajakava kohaselt.

Ühendkuningriigi suhtes kohaldatav korrigeerimine, mida kajastatakse eelarves esmakordselt aastal	Ühendkuningriigi kasuks tehtava korrigeerimise arvutamisel arvestusest välja jäetavate laienemisega seotud kulude (vastavalt eespool määratletule) protsent
2009	20
2010	70
2011	100

2. Ajavahemikul 2007–2013 ei ületa lõike 1 punktis g osutatud eraldatud kulude vähendamise tulenev Ühendkuningriigi täiendav sissemaks 10,5 miljardit eurot 2004. aasta hindades. Komisjoni talitused kontrollivad igal aastal, kas korrigeerimise summaarne kohandus ületab seda summat. Kõnealuse arvutuse käigus arvutatakse jooksevhindades summad ümber 2004. aasta hindadeks, kohaldatakse selleks viimast kättesaadavat, eurodes väljendatud ELi SKP deflaatorit, mille komisjon on kindlaks määranud. 10,5 miljardi euro ülemmäära ületamise korral vähendatakse Ühendkuningriigi sissemaksset sellele vastavalt.

Kui enne 2013. aastat toimub uus laienemine, kohandatakse 10,5 miljardi euro suurust ülemmäära seda vastavalt suurendades.

Artikkel 5

1. Korrigeerimiskulud kannavad teised liikmesriigid järgmise korra kohaselt:

- a) kulude jaotumine arvutatakse esmalt lähtuvalt iga liikmesriigi osast artikli 2 lõike 1 punktis c nimetatud maksetes, arvestamata Ühendkuningriigi osa ja võtmata arvesse artikli 2 lõikes 5 osutatud Madalmaade ja Rootsi kogurahvatulul põhinevate brutomaksete vähendamist;
- b) seejärel kohandatakse seda nii, et Austria, Saksamaa, Madalmaade ja Rootsi osa käesoleva arvutuse tulemusel saadavast summast piirduks ühe neljandikuga nende tavapärasest osast.

2. Võimaldamaks Ühendkuningriigile korrigeerimist, vähendatakse makseid, mida ta peab tasuma tulenevalt artikli 2 lõike 1 punkti c kohaldamisest. Teiste liikmesriikide kantud kulud lisatakse maksetele, mida nad peavad tasuma tulenevalt artikli 2 lõike 1 punkti c kohaldamisest iga liikmesriigi suhtes.

3. Komisjon teeb artikli 2 lõike 5, artikli 4 ja käesoleva artikli kohaldamiseks vajalikud arvutused.

4. Kui eelarveaasta alguseks ei ole eelarvet vastu võetud, kohandatakse Ühendkuningriigile võimaldatavat korrigeerimist ja teiste liikmesriikide kantavaid kulusid nii, nagu on kavandatud viimases lõplikult vastu võetud eelarves.

23.6.2007

ET

Euroopa Liidu Teataja

L 163/21

Artikkel 6

Artiklis 2 nimetatud tulused kasutatakse vahet tegemata kõigi Euroopa Liidu üldeelarvesse kavandatud kulude rahastamiseks.

Artikkel 7

Ühenduste eelarveaasta kulused ületav tulude summa kantakse üle järgmisesse eelarveaastasse.

Artikkel 8

1. Liikmesriigid nõuavad artikli 2 lõike 1 punktis a nimetatud ühenduste omavahendid sisse vastavalt siseriiklikele õigusaktidele, mida kohandatakse vajaduse korral ühenduse eeskirjade nõuete täitmiseks.

Komisjon kontrollib regulaarselt siseriiklike õigusnorme, mis liikmesriigid on talle saatnud, edastab liikmesriikidele kohandused, mida ta peab ühenduse eeskirjade täitmiseks vajalikuks, ja annab aru eelarvapädevatele institutsioonidele.

Liikmesriigid annavad artikli 2 lõike 1 punktides a, b ja c ette nähtud vahendid komisjoni käsutusse.

2. Nõukogu võtab EÜ asutamislepingu artikli 279 lõikes 2 ja Euratomi asutamislepingu artiklis 183 sätestatud korra kohaselt vastu sätteid, mida on vaja käesoleva määruse kohaldamiseks ning selleks, et oleks võimalik kontrollida artiklites 2 ja 5 nimetatud tulude sissenõudmist, komisjoni käsutusse andmist ja tasumist.

Artikkel 9

Komisjon viib kõiki ELi kulutusi (sealhulgas ühist põllumajanduspoliitikat) ja vahendeid (sealhulgas Ühendkuningriigi tagasimakset) hõlmava täieliku ja laiaulatusliku läbivaatamise raames, mille kohta ta esitab aruande 2008.–2009. aastal, läbi omavahendite süsteemi üldise läbivaatamise.

Artikkel 10

1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, tunnistatakse otsus 2000/597/EÜ, Euratom alates 1. jaanuarist 2007 kehtetuks. Kõiki viiteid nõukogu 21. aprilli 1970. aasta otsusele 70/243/ESTÜ, EMÜ, Euratom liikmesriikide rahaliste osamaksete asendamise kohta ühenduste omavahenditega, ⁽¹⁾ nõukogu 7. mai 1985. aasta otsusele 85/257/EMÜ, Euratom ühenduste

omavahendite süsteemi kohta, ⁽²⁾ nõukogu 24. juuni 1988. aasta otsusele 88/376/EMÜ, Euratom ühenduste omavahendite süsteemi kohta ⁽³⁾ ja nõukogu 31. oktoobri 1994. aasta otsusele 94/728/EÜ, Euratom ühenduste omavahendite süsteemi kohta ⁽⁴⁾ ja otsusele 2000/597/EÜ, Euratom käsitatakse viidena käesolevale otsusele.

2. Otsuste 88/376/EMÜ, Euratom, 94/728/EÜ, Euratom ja 2000/597/EÜ, Euratom artikleid 2, 4 ja 5 kohaldatakse jätkuvalt nende tulude arvutamise ja kohandamise suhtes, mis on saadud kõigi liikmesriikide puhul kehtiva ühtse määra kohaldamisel ühtselt määratletud käibemaksubaasi suhtes, mis on olenevalt aastast piiritletud 50–55 protsendiga iga liikmesriigi rahvuslikust koguproduktist või kogurahvatulust, ning Ühendkuningriigile võimaldatud eelarvelise tasakaalustamatuse korrigeerimise arvutamise suhtes ajavahemikuks 1988–2006.

3. Liikmesriigid jätavad sissenõudmiskulude katteks jätkuvalt endale 10 % artikli 2 lõike 1 punktis a osutatud summadest, mille liikmesriigid oleksid kohaldatavate ühenduse eeskirjade kohaselt pidanud ühendusele kättesaadavaks tegema enne 28. veebruari 2001.

Artikkel 11

Nõukogu peasekretär teatab liikmesriikidele käesolevast otsusest.

Liikmesriigid teatavad nõukogu peasekretärile viivitamata oma põhiseadusest tulenevatest nõuetest lähtuvalt käesoleva otsuse vastuvõtmiseks vajalike menetluste lõpuleviimisest.

Käesolev otsus jõustub viimase teises lõigus nimetatud teate kättesaamisele järgneva kuu esimesel päeval.

Käesolevat otsust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2007.

Artikkel 12

Käesolev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Luxembourg, 7. juuni 2007

Nõukogu nimel

eesistuja

M. GLOS

⁽¹⁾ EÜT L 94, 28.4.1970, lk 19.

⁽²⁾ EÜT L 128, 14.5.1985, lk 15.

⁽³⁾ EÜT L 185, 15.7.1988, lk 24.

⁽⁴⁾ EÜT L 293, 12.11.1994, lk 9.